

เด็กชายมุฮัมมัด อุซัยน ฆะมีเดฮ์ ตัวอย่างผู้มีคุณธรรม ในเหตุการณ์สงคราม อิรัก-อิหร่าน (ค.ศ. ๑๙๘๐-๑๙๘๘)

ประพรรณ ไปรังจิตร*

บทนำ

“มนุษย์มีสิทธิที่จะไม่ถูกฆ่า และไม่มีสิทธิที่จะไปฆ่าใคร”^๑ ศาสนาทุกศาสนาสอนเรื่องความเมตตา และการอยู่ร่วมกัน แต่ประวัติศาสตร์มนุษยชาติไม่เคยว่างเว้นความขัดแย้ง (Conflict) ไม่ว่าจะในระดับบุคคลหรือในระดับสังคม ความรุนแรงหรือสงครามไม่ใช่ผลของความขัดแย้ง หากเป็นวิธีการแบบหนึ่งที่มนุษย์ใช้แก้ไขหาข้อยุติให้กับความขัดแย้งที่เกิดขึ้นด้วยสาเหตุต่าง ๆ กัน เช่น ความขัดแย้งเพื่อแสวงหาการควบคุมภาวะแวดล้อมของมนุษย์อันเป็นตัวแปรที่เกิดขึ้นจากความต้องการในการดำรงชีพของคน ตัวแปรทางสภาพภูมิศาสตร์ก่อให้เกิดกรณีพิพาทด้านพรมแดนระหว่างประเทศ ตัวแปรทางวัฒนธรรม ก่อให้เกิดความขัดแย้งทางด้านศาสนา ปัญหาเชื้อชาติ เป็นต้น^๒ เบื้องลึกของความโหดเหี้ยมรุนแรงของมนุษย์ คือ “อวิชชาอันยังให้เกิดอกุศลมูล คือ โลภะ โทสะ โมหะ” เสริมกำลังด้วยอำนาจจากวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ทำให้โลภะ โทสะ โมหะ มีพลังขับเคลื่อนรุนแรงยิ่งขึ้น ทำให้การแย่งชิงอย่างโหดเหี้ยมขยายไปทั่วโลก^๓ ดังนั้นการสร้างสันติภาพจึงเป็นสิ่งจำเป็นในการอยู่ร่วมกัน และเพื่อกระตุ้นจิตสำนึกในการสร้างวิถีการอยู่ร่วมกัน ประเทศไทยได้ตระหนักแล้วว่า การสร้างจิตสำนึกด้านคุณธรรมจะเป็นแรงผลักดันให้เกิดสันติภาพได้ในสังคมโลก ปัจจุบันประเทศไทยมีความมุ่งหวังให้สังคมไทยเป็น “สังคมคุณธรรมนำความรู้” โดยกระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศนโยบายเร่งรัดการปฏิรูปการศึกษาโดยยึดคุณธรรมนำความรู้สร้างความตระหนักสำนึกในคุณค่าของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ความสมานฉันท์ สันติวิธี วิถีประชาธิปไตยพัฒนาคนโดยใช้คุณธรรมเป็นพื้นฐานของกระบวนการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงความ

* อาจารย์ประจำภาควิชาประวัติศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

^๑ ประเวศ วะสี. (๒๕๔๕). *ประเทศไทยกับสันติภาพโลก*. บทนำ.

^๒ ชัยวัฒน์ สถาอานันท์. (๒๕๓๙). *สันติทฤษฎี วิถีวัฒนธรรม*. หน้า ๓๖ - ๓๗.

^๓ ประเวศ วะสี. *เล่มเดิม*. หน้า ๓.

ร่วมมือของสถาบันครอบครัวชุมชน สถาบันศาสนา และสถาบันการศึกษาเพื่อพัฒนาเยาวชน ให้เป็นคนดี มีความรู้และอยู่ดีมีสุข โดยมี ๘ คุณธรรมพื้นฐานคือ ชยันประหยัด กตัญญู ซื่อสัตย์ มีวินัย สุภาพ สะอาด สามัคคี และมีน้ำใจ^๔ ซึ่งความมุ่งหวังนี้หากเกิดขึ้นกับครอบครัว ชุมชน หน่วยงาน สถาบัน ตลอดจนประเทศไทยได้แล้วโดยเฉพาะประเทศไทยนั้นก็จะเป็นวิฤตติทั้ง ทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคมพัฒนาชาติให้มีความเจริญก้าวหน้า^๕

การที่จะทำให้ความมุ่งหวังของสังคมประสบความสำเร็จนั้น จะต้องมีการปลูกฝัง คุณธรรม โดยเริ่มตั้งแต่การอบรมจากครอบครัว สถาบันการศึกษา มีการปลูกจิตสำนึกให้เยาวชน ในสังคมไทยตระหนักถึงความสำคัญและคุณค่าของคุณธรรมซึ่งทุกคนจะต้องมีจิตสำนึกด้าน คุณธรรมอยู่ในตนเอง บทความนี้จะเสนอคุณธรรมในด้านของความเสียสละซึ่งเป็นคุณธรรม ข้อหนึ่ง ใน ๘ คุณธรรมพื้นฐาน โดยศึกษาจากกรณีของ เด็กชายมุฮัมมัด ฮูเซ็น ฟีมีเดะฮ์ (Muhammad Huseien Fahmideih) ที่เข้าร่วมในกองทัพอิหร่านและเสียชีวิตในเหตุการณ์ สงครามอิรัก - อิหร่าน เพื่อเป็นตัวอย่างแสดงให้เห็นถึงคุณธรรมที่ปรากฏในสังคม ถึงแม้ว่า สังคมในขณะนั้นจะประสบกับความทุกข์ยากเพียงใดก็ตาม หากคนในสังคมมีความยึดมั่นใน คุณธรรม แม้ว่าบุคคลๆ นั้นมิใช่ผู้นำของสังคมก็สามารถที่จะนำสังคมหรือประเทศชาติผ่านพ้น วิฤตติปัญหาหรือความยากลำบากไปได้

บทความนี้อาจจะเป็นแนวทางในการปลูกฝัง สร้างความเข้าใจและสร้างจิตสำนึกแก่ เยาวชนให้ตระหนักในความสำคัญของคุณธรรมและยึดคุณธรรมเป็นแนวทางในการดำเนิน ชีวิตและการอยู่ร่วมกัน ซึ่งหากทุกสังคมมีคุณธรรมพื้นฐาน ความขัดแย้งหรือสงครามก็จะไม่ เกิดขึ้น

^๔ ความมีน้ำใจ คือ ผู้ให้และผู้อาสาช่วยเหลือสังคม รู้จักแบ่งปันเสียสละความสุขส่วนตน เพื่อทำประโยชน์ให้แก่ผู้อื่น เห็นอก เห็นใจและเห็นคุณค่าในเพื่อนมนุษย์และผู้ที่มีความเดือดร้อน มีความเอื้ออาทรเอาใจใส่อาสาช่วยเหลือสังคมด้วยแรงกาย และสติปัญญาลงมือปฏิบัติการเพื่อบรรเทาปัญหาหรือร่วมสร้างสรรค์สิ่งดีงามให้เกิดขึ้นในชุมชน

^๕ กระทรวงศึกษาธิการ, กรมวิชาการ. (๒๕๔๓). *การปฏิรูปการเรียนรู้ของกระทรวงศึกษาธิการ*.

สงครามอิรัก-อิหร่าน(ค.ศ. ๑๙๘๐ - ๑๙๘๘)

แผนที่ตะวันออกกลาง

ที่มา <http://www.google.co.th>

ดินแดนตะวันออกกลาง เป็นจุดยุทธศาสตร์สำคัญที่เสี่ยงต่อการเกิดสงคราม เนื่องจากตะวันออกกลาง เป็นดินแดนที่เชื่อมโยงทวีปแอฟริกา เอเชีย และยุโรป และตะวันออก ตั้งอยู่ทางตะวันออกสุดของทะเลเมดิเตอร์เรเนียน อยู่ติดมหาสมุทรทั้ง ๓ ของโลก คือ แปซิฟิก แอตแลนติก และอินเดีย ตะวันออกกลาง มีทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญ คือน้ำมัน ซึ่งเป็นที่ต้องการของคนทั่วโลก มหาอำนาจชาติต่างๆ ได้มีผลประโยชน์อยู่ในประเทศตะวันออกกลาง เป็นอันมาก นอกจากตะวันออกกลางจะเป็นดินแดนที่มีความสำคัญทางยุทธศาสตร์และเศรษฐกิจแล้ว ตะวันออกกลางยังเป็นแหล่งอารยธรรมของมนุษยชาติ ศาสนาสำคัญ ๓ ศาสนา คือ ลัทธิยูดาห์ ศาสนาคริสต์ และศาสนาอิสลาม เกิดขึ้นในดินแดนตะวันออกกลาง ความขัดแย้งในดินแดนตะวันออกกลางมีมาตั้งแต่โบราณกาลจนถึงปัจจุบัน จักรวรรดิหลาย จักรวรรดิ เกิดขึ้น ขยายอำนาจ และล่มสลายไป ในยุคปัจจุบันความขัดแย้งต่างๆ ที่เกิดขึ้นใน ตะวันออกกลางหลายเหตุการณ์เป็นความขัดแย้งที่เรียกได้ว่าเป็นสงคราม เช่น สงคราม ๔ ครั้งระหว่างอิสราเอลกับอาหรับ ค.ศ.๑๙๔๘ - ๑๙๗๓ สงครามกลางเมืองในเลบานอน ค.ศ. ๑๙๗๖ สงครามระหว่างอิรักกับอิหร่าน ค.ศ. ๑๙๘๐ - ๑๙๘๘ เป็นต้น ในบทความนี้จะกล่าว ถึงเฉพาะสงครามระหว่างอิรักและอิหร่าน สงครามระหว่างอิรักและอิหร่าน (ค.ศ.๑๙๘๐ - ๑๙๘๘) เป็นสงครามที่มีระยะเวลารวม ๘ ปี สาเหตุของสงครามคือ ความแตกต่างทาง อัตลักษณ์ และการพิพาทเรื่องดินแดน

แตกต่างกัน จากภูมิหลังพบว่าดินแดนเปอร์เซียหรืออิหร่านเป็นที่อพยพของชนชาติอารยันกลุ่มต่างๆ เข้ามาตั้งถิ่นฐานมีภาษาของตนเองคือภาษาเปอร์เซีย (ฟาร์ซี) และนับถือศาสนาโซโรอัสเตอร์ ส่วนดินแดนอิรักนั้นเป็นชนชาติอาหรับเมื่อศาสนาอิสลามได้เผยแพร่ในดินแดนคาบสมุทรอารเบีย ในต้นคริสต์ศตวรรษที่ ๗ ชาวอาหรับเหล่านั้นก็หันมานับถือศาสนาอิสลาม ใช้ภาษาอาหรับในการสื่อสาร ต่อมาราวต้นคริสต์ศตวรรษที่ ๘ มุสลิมอาหรับได้ขยายอำนาจไปในดินแดนตะวันออกกลางและพิชิตอิหร่านทำให้ประชาชนส่วนมากเข้ารับศาสนาอิสลาม

ความแตกต่างทางอัตลักษณ์ที่ฝังรากลึกเป็นเวลานาน ชาวอิรักปัจจุบันถือว่าตนเองเป็นชนชาติอาหรับแต่อิหร่านไม่ใช่ชนชาติอาหรับ แต่เป็นชาวเปอร์เซีย จึงเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้เกิดสงครามระหว่างอิรักและอิหร่านขึ้น ซึ่งปรากฏชัดเจน ในวันที่ ๒๓ กันยายน ค.ศ. ๑๙๘๐ กำลังทหารของอิรักได้ข้ามพรมแดนอิหร่านเข้ามา ๓ จุดด้วยกัน ประธานาธิบดีซัดดัม ฮุสเซนของอิรักได้กล่าวอย่างภาคภูมิใจว่าเป็นสมัยเคเวตสลียา (Quedesiya) ครั้งที่ ๒ โดยหวังจะเป็นทางทบทวนความทรงจำของเคเวตสลียาครั้งที่ ๑ ในปี ค.ศ.๖๓๕ เมื่อกองทัพอาหรับภายใต้การนำของคอสีฟะห์อุมร์ (Umar) ได้รับชัยชนะเหนืออิหร่าน

ข. การพิพาทเรื่องดินแดน

แผนที่เอเชียตะวันตกเฉียงใต้

ที่มา : ทองใบ แดงน้อย. แผนที่ภูมิศาสตร์. หน้า ๖๗.

ปัญหาการแย่งกันครอบครองแม่น้ำซัตต์ - อัล - อารับ (Shatt-al-Arab) ซึ่งเป็นบริเวณที่แม่น้ำไทกริสและยูเฟรติสไหลมาบรรจบกันในตอนใต้ของประเทศอิรัก และไหลลงสู่อ่าวเปอร์เซีย มีความยาว ๑๐๐ ไมล์ และบริเวณแม่น้ำกัรันจากอิรักและอิหร่าน อิรักประกาศครอบครองแม่น้ำซัตต์-อัล-อารับทั้งหมด ขณะที่อิหร่านเห็นว่าควรแบ่งพรมแดนโดยยึดหลักของร่องน้ำลึก เป็นเหตุให้เกิดความตึงเครียดระหว่างสองประเทศ ในปี ค.ศ.๑๙๓๗ ได้มีการประนีประนอมกันระหว่างอิรักและอิหร่านด้วยสนธิสัญญาพรมแดนอิหร่าน - อิรัก (Iran - Iraq Frontier Treaty) อิรักยอมรับหลักการของการแบ่งเขตแดนตามแนวร่องน้ำลึก ในขณะที่อิหร่านได้เรียกร้องเขตแดนด้านอื่นจากอิรัก ทำให้อิหร่านได้รับกรรมสิทธิ์ในร่องน้ำยื่นออกมาจากชายฝั่ง ๔ ไมล์ที่บริเวณเมืองท่าอะบาดาน (Abadan) อิรักจะเป็นผู้เก็บค่าธรรมเนียมการใช้แม่น้ำเพื่อนำไปบำรุงรักษาขุดลอกคลองและเพื่อให้การใช้แม่น้ำมีประสิทธิภาพมากขึ้น ทำให้อิรักควบคุมการเดินเรือได้ทั้งหมด ข้อประนีประนอมดังกล่าวได้ดำเนินไป กระทั่งในปี ค.ศ.๑๙๖๐ การขนถ่ายน้ำมันในอ่าวเปอร์เซียเพิ่มมากขึ้น กองเรือของอิหร่านถูกกล่าวหาว่าละเมิดข้อตกลง จึงเป็นชนวนของการเกิดสงครามขึ้น

ค. ปัญหาจากชนกลุ่มน้อยชาวเคิร์ด

ชาวเคิร์ดอาศัยอยู่บริเวณที่เรียกว่า “เคอร์ดิสถาน” (Kerdistan) ซึ่งมีอาณาบริเวณคือดินแดนอิรัก อิหร่าน ตุรกีและซีเรีย ชาวเคิร์ดเป็นชาวมุสลิมที่ไม่ได้มีเชื้อสายอาหรับและเปอร์เซีย ในอดีตชาวเคิร์ดมักอยู่ใต้การปกครองของชนชาติพันธุ์อื่น แต่ก็มีบางช่วงเวลาที่ชาวเคิร์ดปกครองตนเองแต่ก็ไม่มีอำนาจอักรหรือประเทศถาวรของตน ชาวเคิร์ดเคลื่อนไหวในการเรียกร้องการปกครองตนเองอย่างต่อเนื่อง สภาพความเป็นไปดังกล่าวกลายเป็นปัญหาของรัฐบาลอิรัก อิหร่าน ตุรกีและซีเรีย ในขณะที่อิหร่านต้องประสบปัญหาการแยกตัวของชาวเคิร์ด แต่อิหร่านได้ให้ความช่วยเหลือชาวเคิร์ดในอิรัก สร้างความแค้นเคืองให้กับประธานาธิบดีซัดดัม มาตตลอดแต่ความขัดแย้งนี้ยุติลงชั่วคราวด้วยสนธิสัญญาอัลเจียร์ (Treaty of Algiers) โดยที่พระเจ้าซาร์แห่งอิหร่านตกลงไม่ช่วยเหลือชาวเคิร์ดอีกต่อไป^{๑๐} แต่สันติภาพดำเนินไปได้ไม่นานก็เกิดสงครามครั้งใหญ่ระหว่างทั้งสองประเทศขึ้น

^{๑๐} ประทุมพร วัชรเสถียร, ไซวัฒน์ คำชู. (๒๕๕๖). *อิรัก : วิกฤตถาวร?*. หน้า ๙๖ - ๑๐๑.

เหตุการณ์สงครามระหว่างอิรัก – อิหร่าน

สงครามอิรัก – อิหร่าน เป็นสงครามที่ใช้ระยะเวลาอันยาวนานที่สุดในทศวรรษ ๑๙๘๐ และสร้างความสูญเสียให้แก่ชีวิตทหารและพลเรือน อาวุธและทรัพย์สินเป็นจำนวนมาก สงครามครั้งนี้ปะทุขึ้นด้วยการที่อิรักทำการโจมตีอิหร่านทางอากาศ โดยไม่มีการประกาศสงครามหรือแจ้งให้ทราบล่วงหน้ากองทัพอิรัก ภายใต้การนำของประธานาธิบดีซัดดัม ฮุสเซน เป็นฝ่ายรุกเข้ามาในอิหร่านก่อน ในวันที่ ๒๓ กันยายน ๑๙๘๐ อิรักส่งเครื่องบินรบเข้าไปทิ้งระเบิดจุดยุทธศาสตร์ที่สำคัญของอิหร่าน มีผลทำให้ฐานทัพหลายแห่งของอิหร่านได้รับความเสียหาย เช่นที่ฮามาดาน (Hamadan) กุม (Qum) เมห์ราน (Mehran) โคร์รัมชาห์ (Khorramshah) อะบาดาน (Abadan) เป็นต้น อิรักเริ่มต้นรุกมาทางคูซีสถาน (Khuzistan) ซึ่งประกอบไปด้วยบ่อน้ำมันและโรงกลั่นน้ำมันขนาดใหญ่ของเมืองท่าอะบาดาน ต่อมาก็เข้ามาทางเมืองอิลาม (Ilam) เคอร์มานชาห์ (Kermanshah) และจังหวัดคูร์ดีสถาน (Kordestan) อิรักยึดดินแดนบางส่วนไว้ได้ และหมายจะยึดแม่น้ำชัตต์-อัล-อาหรับไว้ทั้งหมดตัว ทำให้อิหร่านภายใต้การนำของอัยาตุลลอฮ์ โคอโมนี (Ayatollah Khomeini) ผู้นำสูงสุดของสาธารณรัฐอิสลามแห่งอิหร่าน ได้สั่งการโต้ตอบอิรักทันที จึงเป็นเหตุให้สงครามระเบิดขึ้น

หลังจากอิรักรุกคืบหน้ายึดดินแดนอิหร่าน จนได้รับชัยชนะในตอนต้นอยู่พักหนึ่ง กองทัพอิรักก็เริ่มหยุดชะงัก เนื่องจากเศรษฐกิจตกต่ำและขาดแคลนอาวุธ บ่อน้ำมันของอิรักถูกอิหร่านส่งเครื่องบินทิ้งระเบิดเสียหายไปมาก ทำให้การผลิตน้ำมันลดลง และซีเรียยังห้ามอิรักส่งน้ำมันผ่านดินแดนซีเรียอีกด้วย ทำให้อิรักไม่มีเงินสำหรับใช้จ่ายในการทำสงคราม ขณะเดียวกันกองทัพอิหร่านกลับเข้มแข็งขึ้นตามลำดับ ทั้งที่อิหร่านต้องซื้ออาวุธด้วยราคาที่แพงจากประเทศต่างๆ เช่น อิสราเอล และประเทศแถบอเมริกาใต้ จีน และเกาหลีเหนือ เป็นต้น การที่กองทัพอิหร่านมีกำลังเข้มแข็งขึ้นนั้น กองทัพอิหร่านได้ใช้กำลังทหารหน่วยพิเศษที่ชื่อว่า “กองทัพประชาชน” (People’s Army) หลายพันคน โดยกองกำลังอาสาสมัครนี้มีทั้งเด็กและผู้ใหญ่ อายุระหว่าง ๙ ปีถึง ๕๐ ปี เพื่อกรุยเส้นทางซึ่งเต็มไปด้วยระเบิดให้รถถังผ่านเข้าไปได้โดยปลอดภัย การกระทำดังกล่าวของอิหร่านถูกประชาคมโลกตำหนิมาก เพราะมีการสูญเสียชีวิตของกองกำลังไม่ประจำการเหล่านั้นเป็นอันมาก^{๑๑}

ในช่วงต้นปี ค.ศ. ๑๙๘๒ อิหร่านเริ่มรุกคืบหน้ายึดดินแดนของตนกลับคืนและสามารถขับไล่กองทัพอิรักให้ออกไปจากประเทศได้สำเร็จ และในเดือนกรกฎาคมปีเดียวกันนี้ อิหร่านได้นำกองกำลังของตนบุกเข้าไปในดินแดนอิรัก จนกระทั่งในปี ค.ศ. ๑๙๘๔ กองทัพอิหร่านข้ามแม่น้ำไทกริส อิรักกลับเป็นฝ่ายตั้งรับ อิหร่านพยายามกดดันรัฐบาลภายใต้การนำของประธานาธิบดีซัดดัม ฮุสเซน แต่ไม่ประสบผลสำเร็จ

^{๑๑} ประทุมพร วัชรเสถียร, ไซยวัฒน์ คำชู. (๒๕๔๖). *เล่มเดิม*. หน้า ๑๐๓ – ๑๐๔.

ในเดือนเมษายน ค.ศ. ๑๙๘๕ นายฮาเวียร์ เปเรซ เด เควญญาร์ (Javier Perez de Cuellar) เลขาธิการสหประชาชาติได้เดินทางไปเยือนอิรักและอิหร่าน เพื่อหาทางยุติการสู้รบทั้งสองฝ่าย แต่ไม่ประสบความสำเร็จ เพราะรัฐบาลอิหร่านมีเงื่อนไขว่าจะยุติก็ต่อเมื่อประธานาธิบดี ซัดดัม ฮุสเซน ลาออกจากตำแหน่งเท่านั้น และต้องยอมเสียเงินค่าปฏิกรรมสงครามให้อิหร่าน แต่จากการที่อิรักได้รับความช่วยเหลือเป็นอย่างดีจากพันธมิตรอาหรับ ได้แก่ ซาอุดีอาระเบีย อียิปต์ คูเวต จอร์แดนและชาติตะวันตก อังกฤษ ฝรั่งเศส โซเวียต รวมทั้งสหรัฐอเมริกา นับเป็นสงครามที่ทั้งตะวันออกและตะวันตกร่วมมือกันช่วยเหลืออิรักอย่างไม่เคยมีมาก่อน โดยสหภาพโซเวียตเป็นผู้ขายอาวุธรายใหญ่ให้กับอิรัก^{๑๒}

เมื่อการเจรจาให้ทั้งสองฝ่ายยุติสงครามไม่ประสบผลสำเร็จ ในปี ค.ศ. ๑๙๘๕ - ๑๙๘๖ อิรักกลับเป็นฝ่ายโจมตีอิหร่านอีกครั้ง และได้ผลเป็นที่น่าพึงพอใจ เครื่องบินอิรักได้โจมตีคลังน้ำมันสำคัญของอิหร่านและ ในปี ๑๙๘๖ อิรักได้บุกเข้ายึดเมืองเมห์ราน (Mehran) ของอิหร่านในช่วงปี ค.ศ. ๑๙๘๖ - ๑๙๘๗ เกิดการสู้รบที่เรียกว่า “สงครามเรือบรรทุก” (Tanker War) มีการหามาตรการป้องกันเรือบรรทุกน้ำมันในอ่าวเปอร์เซียให้เข้มแข็งขึ้นเนื่องจากสงครามระหว่างอิรัก - อิหร่าน ได้ขยายเข้าไปในเขตอ่าวเปอร์เซีย โดยอิหร่านได้เริ่มโจมตีเรือบรรทุกน้ำมันของประเทศที่สามที่ผ่านช่องทางช่องแคบฮอร์มุซ (Strait of Hormuz) โดยเฉพาะเรือของคูเวตและซาอุดีอาระเบีย เพราะสองประเทศนี้ให้การช่วยเหลืออิรักในสงคราม เนื่องจากต่อต้านและเกรงกลัวการปฏิวัติอิสลามของโคไมเน การโจมตีดังกล่าวรุนแรงมากขึ้น เมื่ออิรักและอิหร่านได้โจมตีเรือบรรทุกน้ำมันต่างชาติที่เข้าไปขนถ่ายน้ำมันในประเทศฝ่ายตรงข้าม เพื่อเป็นการปิดกั้นการส่งน้ำมันอันจะเป็นรายได้หลักของประเทศคู่สงครามทั้งสองที่จะนำมาซื้ออาวุธยุทโธปกรณ์สำหรับโจมตีอีกฝ่ายหนึ่ง เหตุการณ์ในอ่าวเปอร์เซียทำให้นักมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติได้ลงมติเมื่อวันที่ ๒๐ กรกฎาคม ค.ศ. ๑๙๘๗ เรียกร้องให้อิรักและอิหร่านหยุดยิงเพื่อยุติสงครามอ่าวเปอร์เซีย แต่สงครามยังไม่ถึงจุดแตกหัก ทั้งคู่ต้องสูญเสียผู้คนไปเป็นจำนวนประมาณสี่แสนคน ในที่สุดอิรักเป็นฝ่ายเรียกร้องสันติภาพและขอยุติสงคราม แต่อิหร่านกลับยืนยันกรานว่าสงครามจะยุติได้ก็ต่อเมื่ออิรักถอนทหารจากอิหร่านโดยไม่มีเงื่อนไข นานาชาติต้องประณามอิรักในฐานะผู้รุกราน ให้อิรักชดใช้ค่าปฏิกรรมสงครามแก่อิหร่าน และที่สำคัญคือให้ล้มระบบการปกครองของประธานาธิบดีซัดดัม ฮุสเซน ซึ่งตามภาคปฏิบัติแล้วเป็นไปได้ยากยิ่ง แต่แล้วเหตุการณ์ ซึ่งคนส่วนมากคาดไม่ถึงก็เกิดขึ้นเมื่อประธานาธิบดีอิหร่าน ในเวลานั้นคือ นายอาลี คาเมเนอี (Ali Khamenei) ได้ส่งจดหมายไปยังเลขาธิการสหประชาชาติ เพื่อยอมรับมติ ๕๙๘ ของคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ (แผนการสันติภาพที่มีมติให้อิรักและอิหร่านหยุดยิง) โดยจดหมายดังกล่าวพูดถึง

^{๑๒} จรัญ มะลูลีม และ อิมรอน มะลูลีม. (๒๕๓๔). *บทนำแห่งตะวันออกกลาง*. หน้า ๓๑๕.

การเสียชีวิตของชาวบ้านผู้บริสุทธิ์ เนื่องจากเครื่องบินถูกยิงตก กล่าวคือในวันที่ ๓ กรกฎาคม ค.ศ. ๑๙๘๘ เครื่องบินโดยสารอิหร่านถูกเรือบรรทุกเครื่องบินสหรัฐอเมริกายิงตกในอ่าวเปอร์เซีย มีผู้โดยสารเสียชีวิต ๒๕๐ คน โดยกองทัพสหรัฐอเมริกา อ้างว่าเข้าใจผิดไม่คิดว่าเป็นสายการบินพลเรือน ประธานาธิบดี อาลี คาเมเนอี แห่งอิหร่าน ได้กล่าวว่า “การที่กองกำลังสหรัฐอเมริกายิงเครื่องบินพลเรือนของอิหร่านเป็นความสะเทือนใจของผู้คนทั้งหมด เพราะพวกเขาเหล่านั้นไม่ใช่ทหารพลีชีพเพื่อชาติ”^{๑๓} การเสียชีวิตของผู้บริสุทธิ์เหล่านั้น การยุติสงครามจึงเป็นทางเลือกสุดท้ายที่จะไปสู่ความยุติธรรมและสันติภาพ และความมั่นคงในอ่าวเปอร์เซีย

หลังจากการที่อิหร่านยอมรับมติ ๕๙๘ ของคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ นายฮาเวียร์ เปเรซ เด เควญญาร์ เลขาธิการสหประชาชาติจึงได้สั่งให้คู่สงครามทั้งสองฝ่ายคือ อิรัก และอิหร่าน หยุดยิง ในวันที่ ๒๐ สิงหาคม ๑๙๘๘ เวลา ๐๓.๐๐ น. ได้มีการหยุดยิงระหว่างอิรักและอิหร่านอย่างเป็นทางการ

มุฮัมมัด ฮูเซ็น ฟะมีเดะฮ์ (Muhammad Husein Fahmedih)

ตลอดแปดปีแห่งสงครามระหว่างอิรักและอิหร่าน สงครามนำความสูญเสียอย่างมหาศาลมาสู่ทั้งสองฝ่าย สูญเสียทั้งชีวิตและทรัพย์สิน ประชาชนผู้บริสุทธิ์ของทั้งสองฝ่ายต้องล้มตายเป็นจำนวนมาก ได้รับบาดเจ็บและถูกจับเป็นเชลยอีกจำนวนหลายหมื่นคน หนุมสาว เด็ก และคนชรา ถูกเกณฑ์เข้าร่วมในสงคราม ซึ่งเป็นที่ทราบกันอยู่แล้วว่าความเข้มแข็งของกองทัพอิหร่านนั้น ขึ้นอยู่กับกองกำลังปฏิวัติพาสดาราณ (Pasdaran)^{๑๔} และอาสาสมัครบาลิจ (Basij)^{๑๕} ซึ่งเข้าร่วมกับกองทหารทั่วไปของอิหร่านในบทความนี้จะกล่าวถึงเด็กชายมุฮัมมัด ฮูเซ็น ฟะมีเดะฮ์ เด็กชายชาวอิหร่านซึ่งเป็นสมาชิกของอาสาสมัครบาลิจที่เข้าร่วมรบในสงครามครั้งนี้

^{๑๓} จรัญ มะลูลีม และ อิมรอน มะลูลีม. *เล่มเดิม*. หน้า ๓๑๖.

^{๑๔} กองกำลังปฏิวัติพาสดาราณ (Pasdaran) หรือกองกำลังพิทักษ์การปฏิวัติอิสลาม ได้ถูกจัดตั้งขึ้นในเดือนเมษายน ค.ศ. ๑๙๗๙ ภายหลังจากชัยชนะแห่งการปฏิวัติอิสลามในอิหร่าน ก่อตั้งโดยอยาตุลลอฮ์ โคไมนี หน่วยกองกำลังติดอาวุธนี้ตั้งขึ้นมาเพื่อพิทักษ์รักษาการบรรลุถึงอุดมการณ์ของการปฏิวัติตามแบบอิสลามและช่วยเหลือกองทัพแห่งชาติในการปกป้องอธิปไตยของชาติ

^{๑๕} อาสาสมัครบาลิจ (Basij) หรือ การเคลื่อนไหวของมวลชนผู้ยากไร้ บาลิจถูกก่อตั้งขึ้นโดยคำสั่งของอยาตุลลอฮ์ โคไมนี อาสาสมัครบาลิจ อยู่ภายใต้การควบคุมของกองกำลังพิทักษ์การปฏิวัติอิสลามและร่วมมือกับกองทัพแห่งชาติ หน่วยอาสาสมัครบาลิจ ได้ฝึกฝนอบรมประชาชนให้เป็นมวลชนในการเคลื่อนไหวและร่วมรบในสงครามอิรักอิหร่านได้ วิธีนี้เป็นวิธีที่ได้ผลทำให้อิหร่านได้กลับมาเป็นฝ่ายรุกในสงครามครั้งนี้

ภาพ มุฮัมมัด ฮูเซ็น ฟะมีเดะฮ์

ที่มา <http://www.mahsh.blgfa.com> เมื่อวันที่ ๑๙ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๕

ประวัติและความเสียสละของเด็กชายมุฮัมมัด ฮูเซ็น ฟะมีเดะฮ์

มุฮัมมัด ฮูเซ็น ฟะมีเดะฮ์ (Muhammad Husein Fahmedih) เป็นบุตรชายของมุฮัมมัด ตะกี เกิดเมื่อวันที่ ๖ พฤษภาคม ค.ศ. ๑๙๖๗ ที่เมืองกุม ประเทศอิหร่าน ครอบครัวของเขาเป็นครอบครัวที่มีฐานะปานกลาง มุฮัมมัด ฮูเซ็น ฟะมีเดะฮ์ มีอุปนิสัยเรียบร้อย มีกิริยามารยาทดี มีความเสียสละและกล้าหาญ และเป็นผู้ที่ให้ความสำคัญกับศาสนา เนื่องจากได้รับการอบรมปลูกฝังจากครอบครัว สังคมอิหร่านเป็นสังคมที่มีลักษณะเฉพาะ คือ ศาสนาและการดำเนินชีวิตถูกหล่อหลอมให้เป็นหนึ่งเดียวกัน ดังมีคำกล่าวที่ว่า “ศาสนาคือชีวิตและชีวิตคือศาสนา” มุฮัมมัด ฮูเซ็น ฟะมีเดะฮ์ จึงเป็นผู้ที่ได้รับการปลูกฝังคุณธรรมมาอย่างต่อเนื่อง ทางด้านศาสนามีความเชื่อมั่นต่อการปฏิบัติภักดีต่อพระผู้เป็นเจ้า เคาะฟเชอ ฟิง บิดามารดา เมื่ออายุประมาณ ๖ ปี เขาได้เข้ารับการศึกษาในระดับประถมที่เมืองกุม (เมืองกุม : Qum ตั้งอยู่บนที่ราบต่ำทางตอนเหนือของกรุงเตหะราน เป็นเมืองศูนย์กลางการศึกษาและเผยแพร่ศาสนาอิสลามนิกายซ็อยฮ์) ต่อมาได้ย้ายตามครอบครัวไปยังเมืองการาญ (Karaj) และได้เข้าเป็นสมาชิกของอาสาสมัครบาติจ โดยความสมัครใจ ทั้งนี้เนื่องจาก มุฮัมมัด ฮูเซ็น ฟะมีเดะฮ์ มีความเคารพและเชื่อมั่นต่ออิมามโคไมนี ตั้งแต่ก่อนการปฏิวัติอิสลามและเมื่อการปฏิวัติอิสลามประสบความสำเร็จ ความเคารพและเชื่อมั่นยิ่งทวีมากขึ้น เห็นได้จากพฤติกรรมในวัยเด็กเขาได้วิ่งแจกใบปลิวคำปราศรัยของอิมามโคไมนี และถูกตำรวจของรัฐบาลจับกุมและทำร้ายร่างกายหลายครั้ง แต่เขาก็ยังคงยึดมั่นในแนวทางของอิมามโคไมนี และความรักที่มีต่อ

ประเทศชาติ เมื่อเกิดสงครามระหว่างอิรัก - อิหร่าน เขาก็พยายามที่จะเข้าร่วมในกองทัพเพื่อปกป้องประเทศชาติ

ในปี ค.ศ. ๑๙๘๐ เกิดสงครามระหว่างอิรักและอิหร่าน มุฮัมมัด ฮูเซ็น ฬะมีเตะฮ์ มีอายุได้ ๑๓ ปี สงครามระหว่างอิรักและอิหร่านได้ระเบิดขึ้น มุฮัมมัด ฮูเซ็น ฬะมีเตะฮ์ แอบเข้าไปเป็นกำลังพลที่จะต้องรบในสมรภูมิโครัมชะฮ์ (Khorramshah) การที่เขาต้องแอบเข้าไปเป็นกำลังพลในการรบ เนื่องจากเขามีอายุน้อยเกินไปจึงไม่สามารถเข้าเป็นกำลังพลได้ เหตุการณ์ของสงครามในสมรภูมิโครัมชะฮ์ กองทัพของอิรักบุกเข้ายึดเมืองโครัมชะฮ์และพยายามจะขยายเข้าไปในดินแดนของอิหร่านโดยที่กองทัพของอิหร่านไม่สามารถที่จะป้องกันไว้ได้ กองทัพอิรักได้ล้อมกองทัพของอิหร่าน กำลังพลของอิหร่านไม่สามารถที่จะต่อต้านกองทัพอิรักได้ เนื่องจากมีจำนวนที่น้อยกว่า ทำได้เพียงการป้องกันตนเอง และรอกำลังเสริมจากกองทัพอิหร่านที่จะเดินทางมาถึงเพื่อสู้รบต่อไป ซึ่งหากกองทัพอิรักผ่านเมืองโครัมชะฮ์ไปก็สามารถเข้าถึงดินแดนส่วนใหญ่ของอิหร่านได้ง่าย ดังนั้นกองกำลังที่รักษาการอยู่จึงมีความจำเป็นที่จะต้องป้องกันและรักษาเมืองโครัมชะฮ์ไว้ให้ได้ มุฮัมมัด ฮูเซ็น ฬะมีเตะฮ์ ได้ตัดสินใจที่จะหยุดกองกำลังของกองทัพอิรัก แต่ไม่มีทางใดที่จะทำเช่นนั้นได้ เนื่องจากฝ่ายอิหร่านกำลังตกอยู่ในสถานการณ์ที่เสียเปรียบ เขาจึงได้ผู้กระเบิดไว้กับตัว และวิ่งเข้าหารถถังของอิรักเพื่อเป็นการสกัดไม่ให้รถถังของอิรักซึ่งทำหน้าที่เป็นตัวนำในการรุก ไม่ให้สามารถนำกองทัพอิรักเข้าไปในดินแดนอิหร่านได้ ซึ่งจากการกระทำของมุฮัมมัด ฮูเซ็น ฬะมีเตะฮ์ สามารถทำให้กองทัพอิรักหยุดชะงักลงขณะหนึ่ง เนื่องจากรถถังที่ถูกระเบิดได้เสียหายและกระบวนบุกของอิรักเสียกระบวนทำให้กองกำลังเสริมจากกองทัพอิหร่านมาช่วยกองกำลังที่เหลืออยู่ได้ทันเวลา แต่มุฮัมมัด ฮูเซ็น ฬะมีเตะฮ์ ก็ได้เสียชีวิตไปแล้ว การกระทำของมุฮัมมัด ฮูเซ็น ฬะมีเตะฮ์ ได้มีผู้นำไปแจ้งแก่อิมามโคไมนี เมื่ออิมามโคไมนีได้รับทราบข่าวนี้ ได้กล่าวว่า “นี่คือผู้นำของฉัน” ซึ่งเป็นการแสดงความยกย่องชื่นชมในความเสียสละ และอาจเป็นนัยยะต่อประชาชนชาวอิหร่านในการทำสงครามกับอิรัก เพื่อปกป้องประเทศ จากคำกล่าวของอิมามโคไมนี ทำให้เยาวชนชาวอิหร่านเป็นจำนวนมากเข้าร่วมเป็นอาสาสมัคร ครอบครัวยุวครว์มีความเต็มใจที่จะสละสมาชิกในครอบครัวเพื่อเข้าร่วมในกองทัพอิหร่าน^{๑๖}

เมื่อสงครามยุติลง มุฮัมมัด ฮูเซ็น ฬะมีเตะฮ์ ได้รับการยกย่องในฐานะวีรบุรุษผู้ปกป้องประเทศความเป็นผู้เสียสละและกล้าหาญ ซึ่งเป็นคุณธรรมพื้นฐานของเขาได้ถูกนำมากล่าวถึงอยู่ตลอด และอิมาม โคไมนี ได้มีคำสั่งให้พิมพ์ภาพของมุฮัมมัด ฮูเซ็น ฬะมีเตะฮ์ ลงในธนบัตรฉบับละ ๑๐๐๐ เรียล ของอิหร่าน เพื่อเป็นการระลึกถึงคุณความดีและเป็นตัวอย่างแก่ประชาชน ให้มีจิตสำนึกและตระหนักถึงคุณธรรมความเสียสละอยู่ตลอดไป

^{๑๖} <http://www.tebyan.net>

อุดมการณ์ทางการเมือง การปลูกฝังคุณธรรมด้านการเสียสละนี้ไม่ได้ต้องการแค่การสร้างวีรบุรุษขึ้นในสังคม แต่เป็นการสร้างวิถีทางในการอยู่ร่วมกัน ซึ่งบทความนี้ชี้ให้เห็นว่าการเป็นผู้มีคุณธรรมด้านความกล้าหาญ ไม่ได้มีข้อจำกัดในด้านคุณวุฒิหรือวัยวุฒิหรือสถานภาพทางสังคม แต่เป็นคุณธรรมพื้นฐานข้อหนึ่งใน คุณธรรมพื้นฐาน ๘ ประการที่คนทุกคนจะต้องมีอยู่ในจิตสำนึกของตนเอง

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ, กรมวิชาการ. (๒๕๕๓). *การปฏิรูปการเรียนรู้ของกระทรวงศึกษาธิการ*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- จรัญ มะลูลีม. (แปล). (๒๕๕๐). *ประวัติศาสตร์ของชนชาติอาหรับ*. กรุงเทพฯ : โครงการตำราและสิ่งพิมพ์คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- _____. (๒๕๓๖). *ภูมิภาคอ่าวเปอร์เซียหลังสงคราม*. กรุงเทพฯ
- _____. (๒๕๕๑). *เอเชียตะวันตกศึกษา*. กรุงเทพฯ : สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชัยวัฒน์ สถาอานันท์. (๒๕๓๙). *สันติวิธี วิถีวัฒนธรรม*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มูลนิธิโกมลคีมทอง.
- ทองใบ แดงน้อย. (๒๕๔๔). *แผนที่ภูมิศาสตร์*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.
- นันทนา กปิลกาญจน์. (๒๕๕๔). *การปฏิวัติดอกมะลิในตะวันออกกลางและแอฟริกาเหนือ*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.
- ประทุมพร วัชรเสถียร, ไชยวัฒน์ คำชู. (๒๕๔๖). *อิรัก : วิกฤตถาวร?*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์อมรินทร์
- ประเวศ วะสี. (๒๕๔๕). *ประเทศไทยกับสันติภาพโลก*. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ.
- ปรีชา ศรีวัลย์. (๒๕๔๙). *สงครามอ่าวเปอร์เซีย*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.
- _____. (๒๕๔๙). *กรณีพิพาทตะวันออกกลาง*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.
- พระธรรมปิฎก. (๒๕๔๓). *จริยธรรมสำหรับคนรุ่นใหม่*. กรุงเทพฯ มูลนิธิพุทธธรรม.
- ไพฑูรย์ สีนลารัตน์. (บรรณาธิการ). (๒๕๔๔). *ความรู้คู่คุณธรรม*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช สาขาวิชาศิลปศาสตร์.(๒๕๕๒). *เอกสารการสอนชุดวิชา อารยธรรมมนุษย์ หน่วยที่ ๘-๑๕*. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- ไร่นาน อรุณรังสี. (๒๕๕๔). *อิหร่านอยู่แห่งอารยธรรม*. กรุงเทพฯ : ศูนย์วัฒนธรรมสถานเอกอัครราชทูตสาธารณรัฐอิสลามแห่งอิหร่าน.
- ศราวุฒิ อารีย์ ดลยา เทียนทอง สุภาคีพรรณ ตั้งตรงไพโรจน์. (๒๕๕๑). *ฝ่าโลกมุสลิม รู้จักกับการจัดการความขัดแย้งในสังคมชาอูตอิระเบีย อิหร่าน และอินโดนีเซีย*. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศักดิ์ชัย นิรัญทวี. (๒๕๒๕). *จริยศาสตร์ศึกษา*. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- ศรีสุรางค์ พูนทรัพย์. (๒๕๕๒). *อารยธรรมตะวันออก*. กรุงเทพฯ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- อดุลย์ มานะจิตต์. (๒๕๕๒). *อิหร่านจากจักรวรรดิสุรัฐอิสลาม*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์วิภายะ, สำนักพิมพ์อัลฮุดา และศูนย์วัฒนธรรมสถานเอกอัครราชทูต สาธารณรัฐอิสลามแห่งอิหร่าน.
- อุกฤษฏ์ ปัทมานันท์. (๒๕๓๔). *บทนำแห่งตะวันออกกลาง*. กรุงเทพฯ : สถาบันเอเชียศึกษาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Blackburn, Simon. (2002). *The Oxford Dictionary of Philosophy*. London : Oxford University Press.
- W.Thom Workmam. (1994). *The Social Origins of the Iran-Iraq War*. London : Lynne Rienner Publishers, Inc.

สื่อออนไลน์

www.google.co.th

www.mahsh.blgfa.com

www.tebyan.net